Euskal Herriko Ahotsak

ahotsak.com

Aloña Jauregi Irastorza

Zaldibia, Gipuzkoa (1980)

Aurkibidea

Biografia

Zaldibian jaioa, familia euskaltzale eta ateo batean. Oinarrizko ikasketak egin ostean (herriko eskolan eta Ordiziako institutuan), arotz ikasketak egin zituen. Horretan egin zuen lan urte batzuetan, baina azkenaldian ikus-entzunezkoen munduan dabil. "*Aralar, mundua leku den lurra*" eta "*Hizkuntzak erraietan*" dokumentalen egileetako bat da. Hitanoari buruzko elkarrizketa egin genion, Saroi Jauregi lehengusuarekin batera. Bere bikotea emakumezkoa da, eta LGTB kolektiboari buruz ere hitz egin genuen.

Zintak

ZDB-027

- **Proiektua**: Hikagin
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Etxeberria, Idoia
- **Data**: 2023-06-23
- **Iraupena**: 75 min
- **Euskarria**: Bideo digitala
- **Kodifikatzailea**: Sapsootham, Itziar

ZDB-028

- **Proiektua**: Hikagin
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Etxeberria, Idoia
- **Data**: 2023-06-23
- **Iraupena**: 60 min
- **Euskarria**: Bideo digitala
- **Kodifikatzailea**: Sapsootham, Itziar

Pasarteak

1. Arotz izatetik, ikus-entzunezkoak egitera

- **Erref**: ZDB-027/015
- **Iraupena**: 0:01:11. **Hasi**: 00:16:24. **Bukatu**: 00:17:35
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako lanak

Laburpena:
Arotzeria ikasi zuen Ordizian eta hamar urtez arotz bezala lanean aritu

ondoren, ikus-entzunezko arloan dabil orain Aloña. Egin dituen dokumental batzuk aipatzen ditu.

2. Etorkinek eskolan integratzeko izan dituzten arazoak

- **Erref**: ZDB-027/017
- **Iraupena**: 0:02:58. **Hasi**: 00:18:30. **Bukatu**: 00:21:28
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Kanpoko jendearekin harremana
- 101L » Integrazioa » Integraziorako bideak eta arazoak

Laburpena:
Zaldibian, etorkinek eskolan integratzeko izan dituzten arazoez eta bertakoen jarrerez. Eztabaida nagusiena euskararen inguruan izan bazen ere, beste gai batzuetan ere egon dira tirabirak: LGTBI mugimendua, dantzak, berdintasunean... Uste dute etorkinei azaldu egin behar zaiela Zaldibia arnasgunea dela eta herriaren parte garrantzitsua dela euskara.

3. Zaldibitarren ezaugarriak

- **Erref**: ZDB-027/026
- **Iraupena**: 0:02:20. **Hasi**: 00:32:34. **Bukatu**: 00:34:54
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Inguruko herriak eta auzoak
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Herriaren nortasuna

Laburpena:
Zaldibian borrokalarien fama dute eta herri-nortasun handia dute. Zaldibitarren ezaugarriak euskararekin oso lotuta daude.

4. Zaldibiako Jesus apaiza

- **Erref**: ZDB-027/027
- **Iraupena**: 0:01:35. **Hasi**: 00:34:54. **Bukatu**: 00:36:29
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Politika eta Franco
- Politika » 60ko hamarkada eta trantsizioa (1970-1980)
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak

Laburpena:
Trantsizio garaian, udala osatzeko orduan egon ziren tirabirak, erregearen koadroa zela eta. Frankismo garaian Zaldibian ibili zen Jesus apaiza nor zen.

5. Zaldibia oso herri parte-hartzailea da; auzolana

- **Erref**: ZDB-027/031
- **Iraupena**: 0:02:02. **Hasi**: 00:37:50. **Bukatu**: 00:39:52

- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana
- Aisia » Kultura » Herrigintza eta elkarteak
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Herriaren nortasuna

Laburpena:
Zaldibitarrak beti parte-hartzaileak izan dira. Elkarte eta ekintza ugari daude herrian. Kultur-arloan ekintza asko egiten dira, nahiz eta gero Aldunditik muga jarri. Zaldibian auzolana asko bultzatzen da, baina natural ateratzen zaien zerbait da.

6. Noka kontzienteki erabiltzen dute

- **Erref**: ZDB-027/036
- **Iraupena**: 0:02:13. **Hasi**: 00:45:02. **Bukatu**: 00:47:15
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:
Kontzienteki hasi ziren noka erabiltzen, emakumea izateagatik ez zutelako etxetik hitanoa jaso. Guraso eta adinekoei egitea. Noka ez dute etxean zuzenean jaso, baina etxeko emakumeen artean beti entzun dute.

7. Norekin erabiltzen duten hika

- **Erref**: ZDB-027/037
- **Iraupena**: 0:02:52. **Hasi**: 00:47:15. **Bukatu**: 00:50:07
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:
Mutilei hika egiterakoan ez du pentsatu behar, baina neskei egiterako orduan, bai. Bikotearekin, seme-alabekin eta familiako gehienekin egiten du hika Aloñak. Lagunen artean, mutil gehienekin egiten du hika baina neskekin ez horrenbeste. Alabarekin kontzienteki egin behar du, baina bikoteak ez dio alabari hika egiten. Kuadrila eta familia berdinean, batzuei zuka, besteei hika... Pentsatu gabe ateratzen zaie.

8. 16 urterekin hasi ziren hika erabiltzen

- **Erref**: ZDB-027/038
- **Iraupena**: 0:01:17. **Hasi**: 00:50:07. **Bukatu**: 00:51:24
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak
- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:
15-16 urterekin hasi ziren hitanoa erabiltzen modu kontziente batean. Lagun batekin hasi zen Aloña hika egiten eta orain zuka egiten dute.

9. Etxetik euskara jasotakoak; euskararen kalitatea

- **Erref**: ZDB-027/040
- **Iraupena**: 0:01:47. **Hasi**: 00:51:30. **Bukatu**: 00:53:17
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararekiko sentimendua
- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:
Txikitatik jaso dute ez bakarrik euskaraz hitz egitea, baizik eta nola egitea. Erabiltzen den euskararen kalitateari buruz. Etxean oso hiztunak dira.

10. Bikoteak beraien artean hika edo zuka?

- **Erref**: ZDB-027/041
- **Iraupena**: 0:01:45. **Hasi**: 00:53:17. **Bukatu**: 00:55:02
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak
- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:
Saroiren gurasoak bikote izan aurretik hika egiten zioten elkarri, baina gero beti zuka. Aloñaren gurasoek ordea, hika egiten zioten elkarri, ama gaixotu zen arte. Orduan, zuka hasi ziren.

11. Elizarekiko harremana Zaldibian I

- **Erref**: ZDB-027/044
- **Iraupena**: 0:02:12. **Hasi**: 00:56:30. **Bukatu**: 00:58:42
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa

Laburpena:
Belaunaldi batetik bestera, elizaren kontrako jarrera handia dago Zaldibian. Beraien gurasoen belaunaldiak eman zuen aldaketa eta jende asko dago bataiatu edo jaunartzea egin gabekoak.

12. Elizarekiko harremana Zaldibian II

- **Erref**: ZDB-027/045
- **Iraupena**: 0:01:04. **Hasi**: 00:58:42. **Bukatu**: 00:59:46
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak

Laburpena:
Zaldibian egondako apaizei buruz. Jesus, Modesto, Emeterio... Emeterio gaiztoa zen eta bataiatu gabeko umeei infernura joango zirela esaten zien.

13. Emakumeek hika ez egitearen arrazoiak

- **Erref**: ZDB-027/048
- **Iraupena**: 0:02:33. **Hasi**: 01:00:12. **Bukatu**: 01:02:45
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:
Zaldibian, hitanoa ez dago baserriarekin lotuta. Garai bateko emakumeek hika baztertzearen arrazoiak.

14. Hitanoaren transmisioaren etena

- **Erref**: ZDB-027/054
- **Iraupena**: 0:01:49. **Hasi**: 01:08:26. **Bukatu**: 01:10:15
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:
Gurasoek ez zieten etxean hika egin. Zergatik izango ote zen pentsatzen dute.

15. Hitanoari buruzko pertzepzio ona

- **Erref**: ZDB-027/055
- **Iraupena**: 0:00:59. **Hasi**: 01:10:15. **Bukatu**: 01:11:14
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:
Hitanoaren gaineko pertzepzio ona da. Ez dute hitanoaren kontrako iruzkin negatiborik entzun, bai ordea baikorrak.

16. Seme-alabei eta haien lagunei hika egiten die

- **Erref**: ZDB-027/056
- **Iraupena**: 0:01:04. **Hasi**: 01:11:14. **Bukatu**: 01:12:18
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:
Aloñak hika gehiago erabiltzen du Saroik baino. Seme-alabekin eta haien lagunei ere egiten die hika, modu kontzientean.

17. Hitanoa beti azken mailan gelditzen da

- **Erref**: ZDB-028/003
- **Iraupena**: 0:00:40. **Hasi**: 00:03:24. **Bukatu**: 00:04:04
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:
Euskara ustez aberatsa duten herrietan, lehenengo euskarari eutsi behar zaio eta gero hitanoa bultzatu. Hika beti amaierarako gelditzen da.

18. Harreman homosexualen normalizazioa herrian

- **Erref**: ZDB-028/005
- **Iraupena**: 0:02:41. **Hasi**: 00:04:15. **Bukatu**: 00:06:56
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » LGTBIQ+

Laburpena:
Hogeita zazpi daramatza beste emakume batekin ezkonduta, biak zaldibitarrak. Herrian beti izan dira bikote homosexual ofizial bakarra eta haurrak izan dituztenak. Ez dute inoiz arazorik izan eta beraientzat normalizatuta egon den arren, haiek baino lehenagoko homosexualak ez dira bertan bizi eta oso gutxi ikusten dira, ezkutuan egongo balira bezala.

19. Umetatik jakin du lesbiana dela

- **Erref**: ZDB-028/006
- **Iraupena**: 0:02:28. **Hasi**: 00:06:56. **Bukatu**: 00:09:24
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » LGTBIQ+

Laburpena:
Ia umetatik jakin du lesbiana zela eta etxean ez zuen arazorik izan, bai ordea bikoteak. Bikotearen amari asko kostatu zitzaion alaba lesbiana zuela onartzea. Zaldibian ikusi duenagatik, gizonezko homosexualak gutxiago egon dira edo behintzat gutxiago bistaratu dira.

20. Zaldibian oso herrikoak dira eta kontrola dago

- **Erref**: ZDB-028/008
- **Iraupena**: 0:02:20. **Hasi**: 00:09:46. **Bukatu**: 00:12:06
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » LGTBIQ+
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Herriaren nortasuna

Laburpena:
Zaldibian oso herrikoak dira eta lesbiana edo gay-a izanda, norbait ezagutzeko aukerak asko murrizten dira. Herrian besteekiko kontrol handia dagoela uste du. Herri txikiaren abantailak eta desabantailak, norberaren barruan ere daude.

21. Ez txertatzeagatik, herrian baztertuak

- **Erref**: ZDB-028/010
- **Iraupena**: 0:02:23. **Hasi**: 00:12:27. **Bukatu**: 00:14:50
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Koronabirusa

Laburpena:
Pandemia garaian pasa du bizitzako infernu handiena herrian, txertatzea erabaki ez zuelako. Baztertuak izan ziren herri-mailan. Garai horretan, gizakiaren alde txarrena atera zen eta ETAren amaieratik egon den gizartearen bipolarismo handiena txertoaren kontuarekin eman zela uste du.

22. Aralarren pistak eraikitzearen kontrako mugimenduak

- **Erref**: ZDB-028/013
- **Iraupena**: 0:03:40. **Hasi**: 00:16:17. **Bukatu**: 00:19:57
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Mendia eta hondartza

Laburpena:
Aralarren pistak eraikitzearen kontrako mugimenduak daude Zaldibian eta Ataunen. Erasoak jasan dituzte pisten kontra egoteagatik. Politika ere aldatu egin da eta ezker-abertzaleak ekologismoa bere programatik kendu duela dio.

23. Kotxearen dependentzia handia Goierrin

- **Erref**: ZDB-028/014
- **Iraupena**: 0:02:23. **Hasi**: 00:19:57. **Bukatu**: 00:22:20
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Garraioak » Autoak

Laburpena:
Goierrin kotxearen erabilera oso haundia da eta oso zaila ikusten du erabilera gutxitzea. Hirietan edo herri handiagoetan, kotxerik gabe ere bizi daiteke, baina Goierriko paisaia dela-eta, kotxearekiko dependentzia handia dago. Autobusa 10 minuturo egon ezkero, kotxearen erabilera jeitsiko litzake.

24. Emakumeek gizonezkoeei esaten diete zer egin etxean

- **Erref**: ZDB-028/017
- **Iraupena**: 0:04:13. **Hasi**: 00:26:08. **Bukatu**: 00:30:21
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Feminismoa
- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna

Laburpena:
Feminismoak aurrerapauso handiak eman dituen arren kontzeptu gisa, oraindik ere gizonezkoen atzetik ibiltzen gara. Lagunen artean ikusten duen eta harritzen dion gauza bat da, amek beti dakitela haurra non dagoen, nora joan behar den, zer erosi behar den... eta aitek ordea, ez. Etxeko gauzei dagokienez, ez du uste bikote batek besteari esan behaar dionik zer egin behar duen, baizik eta bakoitzari atera behar zaion zerbait da.

25. Haurrentzat jostailu arrosak eta urdinak

- **Erref**: ZDB-028/018
- **Iraupena**: 0:02:07. **Hasi**: 00:30:21. **Bukatu**: 00:32:28
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Feminismoa
- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna

Laburpena:
Oraindik ere haurrei jostailu arrosak eta urdinak banatzeari buruz. Gauzak asko aldatu dira hamarkada batzuetatik gaur egunera eta emakumearen ahalduntzea ere eman da, baina barruan oraindik landu beharreko gaiak daudela uste du Aloñak.

26. Moda kontuak

- **Erref**: ZDB-028/019
- **Iraupena**: 0:02:03. **Hasi**: 00:32:28. **Bukatu**: 00:34:31
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Feminismoa
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak
- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna

Laburpena:
12 bat urtera arte, neskak eta mutilak nahiko berdin janzteko joera zuten. Baina gaur egun erroparekiko eta modarekiko joera handiegia dago. Emakumeengan askoz gehiago ikusten den joera bat da: pelukeriara joan, depilatuta egon, argala izan... Dirua.

27. Haurrak helduen janzkeran asko fijatzen dira

- **Erref**: ZDB-028/021
- **Iraupena**: 0:01:29. **Hasi**: 00:35:27. **Bukatu**: 00:36:56

- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak
- Bestelako kontuak » Gaur egungo kontuak

Laburpena:
Haurrak asko fijatzen dira besteen janzkeraz. Aloñak, bere alabaren eta kartzelan 21 urte eman duen lehengusinaren arteko elkarrizketa bat kontatzen du, bigarren honen jazteko moduari buruzkoa.

28. Herri txikietako kontuak; bakardadea

- **Erref**: ZDB-028/026
- **Iraupena**: 0:04:16. **Hasi**: 00:41:26. **Bukatu**: 00:45:42
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Bestelako kontuak » Gaur egungo kontuak
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Herriaren nortasuna

Laburpena:
Bakardadeari buruzko gogoeta. Normalean jendeak ez ditu besteen gorabehera negatiboak jakin nahi. Gazteak zirenean, herriko gazte bat hil zen eta nahiz eta kolpe gogorra izan zen denentzat, tabua da gaur egun ere. Sentimenduei buruz hitz egingo balute, Zaldibia herri hobeagoa izango litzake.

29. Hodei Galarragaren heriotzaren ondorioak herrian

- **Erref**: ZDB-028/030
- **Iraupena**: 0:01:00. **Hasi**: 00:50:12. **Bukatu**: 00:51:12
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskal gatazka

Laburpena:
Hodei Galarraga zaldibitarraren heriotzari buruzko gogoeta eta herriko jendearentzat zer suposatu zuen.

30. Aiton-amonak zaharretxetan

- **Erref**: ZDB-028/035
- **Iraupena**: 0:01:19. **Hasi**: 00:58:21. **Bukatu**: 00:59:40
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:
Orain aiton-amonak ez dira etxeetan bizi, zaharretxetan egoten dira. Alabak, auzoko beste baserri bateko amona batekin izandako pasadizoa kontatzen du.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-11-02

CC-by-sa | **Ahotsak.eus**
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com